

28.

Abbenes
21 febr. 1945

SPITFIRE XVI

Berging juni 1990

Start : 21 februari 1945 13.00 uur
Neergestort : 21 februari 1945 ca. 14.30
Vliegtuig : Spitfire
Type : XVI
Registratie : SM 255
Luchtvaartafdeling : RAF no. 453 (RAAF) Squadron
Code : code FU-A
Basis : Matlaske/UK
Neergestort : Bij Abbenes
Oorzaak : Bij beschietingen van Duitse voertuigen werd het koelvloeistofstelsel geraakt door rondvliegend schroot. De piloot kon tijdig met parachute het vliegtuig verlaten.

Bemanning : W/O. John Carmichael – gesprongen - evd

Doel : bombardeer de V-2 stellingen in het Haagse Bos, daarna patrouille Rijksweg Amsterdam-Leiden. Succesvolle bomaanval. De piloot is beland in een sloot in de gemeente Haarlemmermeer en door het verzet gered. Het vliegtuig is neergestort op een weiland achter de Hoeve Vondels Landleeuw in Abbenes.

In het boek 'Wacht binnen de dijken' schrijft Cor van Stam die in 1940-1945 het verzet in Haarlemmermeer coördineerde, het volgende over dit toestel en de piloot:

'Uit mijn archief een bericht van 20 maart 1945. Het was bestemd voor generaal Koot om het door te geven aan de geallieerden:

Hieronder geef ik u de gegevens van twee geallieerde Spitfirepiloten die zich sedert korten tijd in mijn district bevinden en die door mijn medewerkers zijn ondergebracht en worden verzorgd:

Regimental number A.U.S 416946
Rank warrant officer
Name CADD William Clark
Date of Birth sept. 29th 1923
Place of Birth Chrystal Brook (South Australia)
Squadron number 453

Regimental number	A.U.S. 414991
Rank	warrant officer
Name	Carmichael J.D.
Date of Birth	July, 11 th 1923
Place of birth	Brisbane (Australia)
Squadron number	453

Ik verzoek U de gegevens door te geven opdat telegrafisch kan worden verklaard, dat zij zich in goede gezondheid buiten 's vijands handen bevinden.

D.C.-H&O

John Carmichael had geen geluk toen hij, na een aanval op een Duits transport in de Haarlemmermeer, zijn Spitfire omhoog trachtte te halen. De jager kwam niet meer uit zijn duikvlucht. Er zat niet anders op dan met zijn parachute de jager te verlaten. Bij zijn sprong kreeg hij nog een tik van de vleugel mee. Op de grond had hij meer geluk. Hij werd meteen opgevangen door mensen van de LO. Rinus van Kalmthout bracht hem in Oude Wetering bij Koos van der Meer (Roelofarendsveen) onder. Het is jammer dat hij zijn gastheer en gastvrouw niet kon verstaan, hij moest stommetje spelen.

John zat erg te piekeren over het lot van zijn maat Bill die ook uit Australië kwam en bij hetzelfde squadron diende. Waar zou Bill met zijn Spitfire zitten? Hij bleek ook neergestort te zijn. Hij zat in Reeuwijk ondergedoken en daar moesten ze hem nodig kwijt. Er kwam een verzoek om hem in Leimuideren te plaatsen. Dat kon wel maar voorzichtigheid was geboden omdat er net een bericht was doorgekomen dat de Duitsers provocateurs uitzonden die zich als geallieerde piloten voordeden. Bill moest aan de tand worden gevoeld. Dat was geen probleem want daarvoor konden we John goed gebruiken. Zo werden deze maats bij toeval weer herenigd. Later kregen ze slaande ruzie met de ontsnapte Canadeze tankbestuurder en de Amerikaanse infanterist. Het boterde blijkbaar niet tussen Amerika en Australië. Alle vier zijn tot de bevrijding veilig geborgen gebleven, geen Duitser die er weet van heeft gehad.

Kort na de bevrijding kregen John en Bill de kans om via Hilversum naar Engeland te vliegen. Als aandenken aan de Meer namen ze de eerste aardbeien mee voor koning George en Winston Churchill. Met het toestelletje draaiden ze driemaal een ererondje boven Roelofarendsveen. Het was elf uur 's morgens. Tegen enen kregen we over de radio al het bericht, dat de Britse koning en de premier de aardbeien uit Holland in ontvangst hadden genomen.

John en Bill zonden beiden een bedankbrief naar De Meer. John had toch nog kans gezien wat Nederlands te leren. Dat blijkt wel uit zijn brief:

'Lieve Gerard,

Ik ben nu thuis in Australië een maand. Ik gaan van Engeland 8 aug. En ik kom in Australië 9 september. Ik denk, wanneer deze brief ontvangen, jij en Miets zijn getrowed, waarom wensch ik julli veel geluk. Het is jammer dat ik niet kan kon over voor de betrouwen. Ik heb nog de cigarettten dat ik heb van Koos, niemand willen hem roken, ze zijn te slecht. Hebben de menschen nu genoeg cigarettten in Nederlandsch en is er nu genoeg voedsel, dat hoop ik. De aardbein heb ik meebrenng mij zelf. Hebt je niet gehoord van England op re aardbien.

Ik heb de brief van Koos ook ontvangen en schrijf hem achter deze brief. Ik niet verstaan Nederlandsch al te wel daarom moet je schrijf meer achterlijk zo ik kan alle woorden zien en als ik niet verstaan dan kan ik kijk in mijn woorden boek.

Handdruk

John (J.D. Carmichael)

John Carmichael bracht op 5 mei 1995 een bezoek aan het Crash Museum in de Hoeve Vondels Landleeuw in Abbenes waar inmiddels de restanten van zijn Spitfire werden tentoongesteld die CRASH had geborgen. Men ging met hem het land op naar de plaats waar zijn Spit terecht gekomen was. Daar ter plaatse kon hij nog stukken metaal van zijn eigen vliegtuig 'bergen'. Dit bezoek maakte deel uit van de festiviteiten rond 50 jaar bevrijding. Piloten Sharp (Vijfhuizen) en Mora (Portengen) waren hierbij ook aanwezig.

++++
In onderstaand verhaal meer gedetailleerde informatie over de wijze waarop Carmichael op de grond is opgevangen.
Uit Contrails, maart 2003

Jo de Kwaasteniet door: Joost Klootwijk

Velen zullen zich afvragen wie of die Jo de Kwaasteniet dan wel was dat haar naam zo in deze Contrails wordt genoemd. Voor het antwoord moeten we teruggaan naar de oorlogsjaren en speciaal naar de datum 21 februari 1945. Dat was de dag dat John Carmichael, een Australische Spitfire vlieger van het 483 RAAF Squadron, om omstreeks half drie boven de Haarlemmermeer uit zijn Spitfire FU-A, serienummer SM255, moest stappen omdat zijn machine te kampen had met verlies van de motorkoelvloeistof glycol. Zijn Spitfire boorde zich daarna diep in de grond op het land van P.J. Kranenburg, landbouwer op de hoeve "Vondels Landleeuw", aan de Hoofdweg 1666 onder Abbenes. Het voormalige onderkomen van het CRASH-museum.

Parachute

De toen 28-jarige Jo de Kwaasteniet kwam die middag op haar fiets uit Nieuw-Vennep waar ze bonnen op het distributiekantoor had opgehaald. Fietsende op de Lisserweg in de richting van de toenmalige Sloterweg zag ze een vliegtuig neerstorten en de vlieger aan zijn parachute naar beneden komen. Ze zag dat de man aan de parachute een eindje voor haar uit op de Lisserweg zou neerkomen. Zij fietste daarom zo snel als ze kon in die richting. De vlieger kwam aan de grond ongeveer honderd meter voorbij de toenmalige brug in de Lisserweg over de Kagertocht. Hij kwam neer in de kant van de wegsloot langs de Lisserweg, vlakbij een man die daar boomstronken aan het rooien was. Toen Jo de Kwaasteniet op de plaats arriveerde waar de vlieger zojuist was geland, had deze al zijn parachute met één beweging losgegespt en was hij bezig deze op te rollen. Door enkele mensen die daar in de omgeving aan het werken waren werd de opgerolde parachute in een gat gegooid waarna het gat snel werd dichtgegooid. Ondertussen probeerde iemand de vlieger met gebaren duidelijk te maken dat hij zo snel mogelijk over het land moest zien weg te komen. Jo de Kwaasteniet begreep echter dat de Duitsers, die snel zouden verschijnen, zeker de landerijen zouden gaan afzoeken en de man dan alras zouden vinden.

In die periode verrichte Jo naai- en herstelwerkzaamheden, onder andere voor de familie van Marius van den Heuvel aan de Kaagweg 33. Zij wist dat via deze familie verschillende mensen veilig waren ondergedoken. In een opwelling besloot zij de vlieger mee te nemen om hem bij de familie Van den Heuvel af te leveren. Op dat moment waren er in geen velden of wegen nog Duitsers te zien. De jonge vrouw reed met hem weg in de richting van de Kaagweg.

Jan Verhoeven uit Nieuw-Vennep, daar ook op de Lisserweg aanwezig, fietste voor Jo de Kwaasteniet uit. Zelf heeft zij de vlieger meegenomen tot aan de wegkruising Lisserweg-Kaagweg bij het viaduct in de rijksweg Amsterdam - Den Haag. Daar heeft ze de man overgedragen aan Jan Verhoeven die hem zou afleveren bij Marius van den Heuvel. Ergens was er ineens een fiets voor hem, vermoedelijk van iemand die langs de waterkant aan het vissen was. De visser schijnt eerst nog wat tegengesputterd te hebben, maar hem werd beloofd dat zijn fiets beslist bij hem zou worden teruggebracht.

Nadat Jo de Kwaasteniet de vlieger had overgedragen ging zij via de Lisserweg verder naar de Huigsloterdijk, waar zij op nummer 87 woonde aan de ringvaart van de Haarlemmermeer. De vlieger is op de fiets van Jan Verhoeven gevolgd. Via een pad op het land van Van der Beek, de buurman van Van den Heuvel. In het Ketelhuis van de kwekerij werd de man gevraagd zijn vliegerkleding te verwisselen voor burgerkleding. Zijn vliegerkleding werd in de verwarmingsketel verbrand.

Later die dag heeft Van den Heuvel de vlieger in burgerkleding compleet met pet, pijp en klompen op de fiets naar Nieuwe Wetering gebracht. Daar, in die omgeving, heeft hij tot aan de bevrijding ondergedoken gezeten, samen met zijn vriend Bill Gadd die op dezelfde dag met zijn Spitfire een noodlanding had moeten maken bij Reeuwijk. Dankzij het resolute snelle optreden van Jo de Kwaasteniet is John Carmichael uit handen van de Duisters gebleven, die korte tijd later in auto's op de Lisserweg verschenen om naar de vlieger te zoeken. Uiteraard echter zonder resultaat.

Reünie

Van 25 april tot en met 7 mei was hij samen met zijn vrouw, te gast in Holland. Hij was, samen met enkele vliegers uit de B-17, die op 2 november 1944 een noodlanding uitvoerde op een weiland aan de Vriezenweg onder Leimuiden, uitgenodigd door het "Comité 50 jaar Bevrijding Leimuiden Bilderdam Rijnsaterwoude 1945-1995". Het werden voor de uitgenodigde vliegers en hun vrouwen onvergetelijke dagen met vaak prachtig weer.

Op vrijdagmiddag 5 mei was door bovengenoemd comité een receptie/reünie met de oudvliegers en leden van het voormalige verzet georganiseerd in de Ned. Hervormde kerk van Leimuiden. Het prachtige weer van die dag heeft zeer zeker ook bijgedragen tot het grote succes van deze dag. Het was ook daar dat John zijn eerste helpster van 50 jaar geleden, Jo de Kwaasteniet weer ontmoette, die hem zo spontaan achter op haar fiets had meegenomen, weg van de plaats waar hij met zijn parachute aan de grond was gekomen en voordat de Duitsers zouden opdagen. Natuurlijk heeft John tot grote hilariteit van al de aanwezigen ook nog even achterop de fiets van Jo plaatsgenomen om samen met haar op de foto te gaan.

Hartinfarct

Wij mogen wel zeggen dat John Carmichael door haar kordate optreden uit handen van de Duitsers is gebleven. Wij hoorden dat de nu 79-jarige John kortgeleden door een hartinfarct is getroffen maar inmiddels uit het ziekenhuis is ontslagen en thuis aan het revalideren is. Zijn gedachten zullen zeker teruggedaan zijn naar die bewogen dag uit zijn leven en hij zal met grote dank aan haar terug denken die hem zo spontaan, met gevaar voor eigen leven, heeft opgevangen.